

GRAD PO MJERI DJETETA

Iskustva
provedbe
i nalazi
istraživanja
na projektu

Organizacije
koje brinu

PROJEKT PROVODE:

Udruga roditelja **Korak po korak**

Europska unija

Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Sadržaj ovog materijala isključivo je odgovornost Udruge roditelja „Korak po korak” i projektnih partnera i ne odražava nužno gledišta Europske unije.

PARTNERI:

Grad
Sveti Ivan Zelina

Udruga
mladih
Zeline

Centar
mladih
Belišće

Proanima.kreativka
Vukovar

PRONI
Osijek

PRIDRUŽENI PARTNERI:

Grad
Belišće

Grad
Vukovar

Impressum

Nakladnik

Udruga roditelja „Korak po korak“

Za nakladnika

Silvija Stanić

Urednica

Helena Rajčić

Savjetnica urednice

Marina Trbus

Nositelj projekta

Udruga roditelja „Korak po korak“

Ilica 73, Zagreb, tel.: 01 4855 578, fax: 01 4847 598

info@udrugaroditeljapkp.hr / www.udrugaroditeljapkp.hr

Partneri na projektu

PRONI, centar za socijalno podučavanje

Udruga mladih Zeline

Centar mladih Belišće

PROANIMA.Kreativka

Grad SV. Ivan Zelina

Suradnici na projektu

Grad Belišće

Grad Vukovar

Udruga gradova

Tiskano u Hrvatskoj

Naklada

500 primjeraka

Lektura

Marina Vujčić

Dizajn

Bernardić studio, Zagreb

Tisak

Printaonica kod Bijelog Čarobnjaka d.o.o.

ISBN: 978-953-8149-03-0

Europska unija

Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge

Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Udruge roditelja „Korak po korak“ i projektnih partnera i ne odražava nužno gledišta Europske unije.

Sadržaj

UVODNA RIJEČ.....	4
O PROJEKTU	5
CILJEVI PROJEKTA	7
PARTNERSKE ORGANIZACIJE	8
Nositelj projekta	8
Partneri na projektu	8
Suradnici na projektu	10
NAČELA ORGANIZACIJA KOJE BRINU	12
Dobra vladavina	12
Sudjelovanje građana kao jedan od ključnih elemenata dobrog upravljanja	13
Transparentne organizacije civilnog društva kao primjer dobrog upravljanja	13
PROVEDBA PROJEKTA U VREMENSKIM TOČKAMA	14
PROJEKT U BROJKAMA	16
ISTRAŽIVAČKI DIO PROJEKTA	18
Zašto smo provodili istraživanja?	18
Kako smo to učinili?	18
Što smo saznali?	20
ZAGOVARAČKI DIO PROJEKTA	24
IZ MEDIJSKIH KAMPANJA	26
Organizacije koje brinu	26
Što ti želiš promijeniti?	26
Predložili ste, ostvarimo to zajedno!	26
IZ EVALUACIJE	27
TKO SE BOJI PARTICIPACIJE JOŠ?	29

Silvija Stanić,
izvršna direktorica
Udruge roditelja „Korak po korak“

UVODNA RIJEČ

Projekt **Organizacije koje brinu** pokrenuli smo s idejom i motivacijom da želimo učiniti više za djecu, da želimo okruženje koje će za djecu biti ugodno, poticajno i korisno, s jasnom odlukom da je dužnost i odgovornost nas odraslih da brinemo o njihovoj dobrobiti. Djeca se doista nalaze u nezahvalnoj poziciji, ne odlučuju sami, nemaju pravo predlaganja i odlučivanja o temama koje su za njih važne te ostaje nada da će odrasli prepoznati ostvarivanje njihovih prava i interesa kao važno i pobrinuti se da odrastaju u sigurnom i poticajnom okruženju. Istovremeno, svjesni smo da je realnost takva da u beskrajnu odgovornosti i zadataka odraslih interesi djece često ostaju prenisko na listi prioriteta. I baš zato nastaju **Organizacije koje brinu**, projekt koji je okupio grupu entuzijasta koja vjeruje da može učiniti više, koja daje glas djeci kako bismo čuli i njihovo mišljenje, njihove prijedloge, koja ulazi u prilično nepoznato područje javnih politika, sve s jednim ciljem – kako bismo osigurali okruženje baš kakvo je djeci potrebno.

Osnovni cilj **Udruge roditelja Korak po korak** upravo je promicanje vrijednosti društva usmjerenog na djecu, stoga je i ovaj projekt samo nastavak i nadogradnja dosadašnjeg rada. Udruga podupire razvoj demokratskih odnosa u društvu kroz zaštitu, poštivanje i zalaganje za prava i interese djece i obitelji te jačanje glasa roditelja u kreiranju politika i odluka koje se tiču djece i obitelji. Udruga djeluje na nacionalnoj razini, i na nacionalnoj razini zagovara promjene u interesu djece, mladih i obitelji. S druge strane, svjesni smo da se stvarne promjene događaju na lokalnoj razini, u lokalnim zajednicama. I svjesni smo da stvarne promjene uključuju razne dionike – od stručnjaka koji rade s djecom, roditelja, organizacija civilnoga društva, djece i mladih, do lokalnih vlasti i donositelja odluka. Ovim projektom zato smo prije svega nastojali osnažiti lokalne organizacije civilnoga društva za zagovaranje dobrog upravljanja, za stvaranje poticajnog okruženja za uključivanje djece i mladih u kreiranje planova i politika koje se odnose na njih.

Posljednje dvije godine proveli smo u istraživanju, analizi i promišljanju što možemo učiniti bolje za djecu iz Vukovara, Belišća i Svetog Ivana Zeline. Iza nas je velik posao, napravljene su lokalne strategije za djecu za svaki od ovih gradova koje u ovom trenu čekaju svoje usvajanje i, što je najvažnije, svoju primjenu u idućim godinama. Posao koji je iza nas i koji je opisan na stranicama koje slijede, predstavlja tek završetak jedne faze, ali i početak one važnije faze – stvaranja gradova po mjeri djeteta..

O PROJEKTU

Projekt „**Organizacije koje brinu**“ provodila je Udruga roditelja „Korak po korak“ u partnerstvu s Gradom Sveti Ivan Zelina, Udrugom mladih Zeline, Centrom mladih Belišće, udrugom PROANIMA. kreativka iz Vukovara i udrugom PRONI iz Osijeka. Na projektu su surađivali i Grad Belišće, Grad Vukovar te Udruga gradova kao pridruženi partneri. Projekt se provodio u okviru programa IPA 2011 „Jačanje potpore organizacijama civilnog društva za povećanje dobrog upravljanja i transparentnosti javne uprave u Hrvatskoj“. Financirala ga je Europska unija, a sufinancirao Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Vrijednost projekta iznosila je 240.000,00 eura.

Cilj projekta bio je osnažiti organizacije civilnog društva u praćenju i zagovaranju dobrog upravljanja i transparentnog odlučivanja vezano uz politike koje se odnose na djecu i mlade.

Projekt se provodio u tri grada: Svetom Ivanu Zelini, Belišću i Vukovaru. Tijekom provedbe projekta osigurana je kontinuirana podrška organizacijama civilnog društva te dvije edukacije službenika institucija koja se bave promocijom, poštivanjem i zaštitom prava djece i mladih na razini lokalne samouprave. Dodana vrijednost projektu je osnivanje Vijeća za prevenciju u Gradu Sveti Ivan Zelina te podrška radu Vijeća za prevenciju gradova Belišća i Vukovara koji su djelovali kao koordinacijska tijela na projektu.

Kroz projekt su **zaposlene ukupno tri osobe u partnerskim organizacijama** – Centar mladih Belišće, PROANIMA. Kreativka i Udruga mladih Zeline. Također, nabavljena je tehnička oprema za partnerske udruge. Uz to, Grad Belišće osigurao je gradski prostor za rad Centra mladih Belišće za vrijeme trajanja projekta, dok je Grad Sveti Ivan Zelina kao partner na projektu kroz udio plaće djelatnika gradske uprave sufinancirao projekt.

Partnerske udruge na projektu su putem **mentorskog programa** osnažene u poticanju kvalitetnijeg dijaloga između predstavnika javnih institucija i građana na lokalnoj razini kroz zagovaranje participacije, informiranja i savjetovanja sa zainteresiranim građanima u donošenju politika koje se odnose na djecu i mlade. To je osigurano kroz dva seta trodnevni edukacija na kojima su dobili znanja i vještine kako prepoznati manjak ili izostanak participacije i informiranja građana te potaknuti razgovor i uključivanje građana u proces donošenja odluka. U tome su im pomagale mentorske udruge – PRONI, Udruga roditelja „Korak po korak“, a povremeno su se uključivali suradnici na projektu iz GONG-a i Udruge gradova.

Glavni rezultat projekta su izrađene lokalne strategije za prava djece u sva tri grada čija implementacija slijedi po završetku projekta.

Značajan je sam **proces izrade politika u koji su bila uključena i djeca** kako bi od najranije dobi dobila priliku sudjelovanja u životu zajednice, osobito u pitanjima koja se odnose na njih, te **usvojila poruku da je njihovo mišljenje važno za pokretanje pozitivnih promjena u društvu**. Djeca su, uz mlade i ostale građane, u sklopu istraživanja „Što ti želiš promijeniti?“ iznijela svoje konstruktivne i kreativne prijedloge te je velik dio ideja uvršten u nacrt lokalne politike za djecu. **Ukupno je sudjelovalo oko 3100 građana, od čega čak 2600 djece i mladih u tri lokalne zajednice.**

Organizacije koje brinu

Nacrti strategija predstavljeni su na okruglim stolovima u tri grada. U raspravi su, uz djecu i mlade, sudjelovali i udomitelji, skrbnici, učitelji, odgajatelji, roditelji, organizacije civilnog društva te predstavnici stručne javnosti.

Primjer je to sveobuhvatnog, otvorenog i inkluzivnog procesa koji stvara temelje za jačanje demokratskog društva – društva koje se zasniva na međusobnom poštovanju, toleranciji i suradnji te brine o svim svojim članovima, osobito o djeci, uvažava njihovo mišljenje i uključuje ih u proces donošenja odluka koje se na njih odnose.

„Organizacije koje brinu“ još je jedan u nizu projekata kojima se fokusiramo na pomoć djeci i mladima u ostvarenju njihovih prava te jačanju njihove aktivne uloge u zajednicama. U tome jaku ulogu mogu i moraju ostvariti organizacije civilnog društva i lokalne uprave kroz uspostave politika prema mladima – stoga nam je želja u okviru projekta zajednički razviti indikatore, ciljeve, mjere i očekivane rezultate te ih sumirati kroz strategije lokalnih zajednica za djecu i mlade. Zahvalni smo partnerima u Svetom Ivanu Zelini, Belišću i Vukovaru jer su prepoznali značaj projekta i priključili nam se u njegovoj provedbi.“

Marina Trbus, voditeljica projekta

„Čim smo dobili informacije o ovom projektu, ni trenutka nismo dvojili o uključenju u njega. Naši su ciljevi zajednički – dodatno unaprijediti odnos prema mladima u Svetom Ivanu Zelini i neprestano raditi na podizanju razine kvalitete života mladih u gradu. Veselimo se aktivnostima koje su pred nama i sretni smo što smo prepoznati kao grad koji je voljan i spreman na dodatna ulaganja u svoje mlađe naraštaje.“

Hrvoje Košćec, gradonačelnik Svetog Ivana Zeline

CILJEVI PROJEKTA

PARTNERSKE ORGANIZACIJE

Nositelj projekta

Udruga roditelja „Korak po korak“

Udruga roditelja „Korak po korak“ nevladina je i neprofitna udruga, osnovana 1996. godine, te trenutno ima 6 zaposlenih. Misija Udruge je podupirati razvoj demokratskih odnosa u društvu kroz zaštitu, poštivanje i zalaganje za prava i interese djece i obitelji te jačati glas roditelja u kreiranju politika i odluka koje se tiču djece i obitelji.

Kako to radimo? Kroz sljedeće programe i projekte:

Program MAMA JE MAMA provodi se s ciljem prevencije rizičnih ponašanja mladih te pružanja psihosocijalne pomoći i podrške maloljetnim trudnicama, roditeljima i njihovim obiteljima. Aktivnosti programa uključuju **Savjetovalište MAMA JE MAMA**, **Web portal za maloljetne trudnice i roditelje** te projekt **Korak za mlade majke**.

Program Škola otvorena roditeljima potiče preuzimanje aktivnije uloge u procesu demokratizacije škola kroz rad Vijeća roditelja. Projekt **Vuk sit, koza cijela** zagovara uspostavu ravnoteže između poslovnog i obiteljskog života.

CAP program prevencije nasilja nad i među djecom provodi se u vrtićima, školama i centrima za odgoj i obrazovanje u gotovo cijeloj Hrvatskoj. Cilj mu je smanjiti ranjivost djece i njihovu izloženost različitim oblicima zlostavljanja. U 15 godina provedbe ovog programa, obuhvaćeno je gotovo 80.000 djece. **Deletacyberbullying** je program prevencije elektroničkog nasilja koji uključuje aplikaciju za smartphone uređaje, edukativni video i priručnik za učitelje.

Udruga provodi i niz zagovaračkih aktivnosti: **Prevencija seksualnog nasilja nad djecom** – doprinos Kampanji VE „Jedno od pet“; **Oснаžimo pravo djeteta da bude sigurno od nasilja** – istraživačko-zagovarački projekt sufinanciran od Europske unije; te projekt **Organizacije koje brinu** – projekt izgradnje kapaciteta organizacija civilnog društva i javne uprave u izradi lokalnih politika prema djeci i mladima sufinanciran sredstvima Europske komisije kroz fondove predpristupne pomoći IPA 2011.

Partneri na projektu

PRONI, Centar za socijalno podučavanje – Mentorska udruga na projektu

PRONI Centar za socijalno podučavanje je nevladina, neprofitna udruga građana osnovana 1998. godine kao pravni subjekt u RH. PRONI Centar djeluje na području Hrvatske, s posebnim naglaskom na područja koja su bila zahvaćena ratom, gdje je osobito izražena potreba za društvenom rekonstrukcijom. U svom djelovanju PRONI Centar koristi iskustva i primjere pozitivnih praksi iz zemalja EU, te razvija suradnju i sa zemljama kojima iskustva iz RH mogu pomoći pri vlastitom društvenom razvoju. PRONI Centar radi s **mladim ljudima**, organizacijama civilnog društva i vladajućim strukturama koristeći cjelovit razvojni pristup na područjima obrazovanja, rada s mladima i razvoja politika.

Što radimo?

PRONI već niz godina organizira dvogodišnji sveučilišni tečaj za one koji žele postati voditelji grupa mladih i različitih projekata, te na taj način žele aktivno, stručno i organizirano pomagati mladima u svojoj sredini. U prošlosti smo radili na stvaranju mreže **Klubova mladih** koji čine dio baze u kreiranju nacionalne platforme za mlade. Klubovi su se u međuvremenu osamostalili, a mi im i dalje nastojimo pomoći na sve moguće načine kako bi u budućnosti postali snažne udruge koje će okupiti još više mladih u sredinama u kojima djeluju.

Naš cilj je poduprijeti osobni razvoj mladog čovjeka osnažujući njegove individualne potencijale u prevladavanju teškoća. Osobni razvoj vidimo kao temeljni alat mladog čovjeka da se samouvjereno suoči s izazovima prouzročenim teškom situacijom i uvjetima, te da preuzme odgovornost za svoj život i razvoj društva kojeg je dio. Kroz naš rad s mladim ljudima težimo promoviranju društvenog razvoja na područjima pogođenim konfliktom i tranzicijom (konkretno, na područjima županija Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Sisačko-moslavačke, Šibensko-kninske i Zadarske) te na taj način pridonosimo razvoju društva u cjelini.

Udruga mladih Zeline

UM (Udruga mladih) Zeline je nepolitička, nevladina i neprofitna organizacija koja djeluje na području grada Svetog Ivana Zeline. Svrha osnivanja je okupljanje mladih ljudi, promicanje i zaštita njihovih prava i interesa, te poticanje na razne kreativne i društveno korisne aktivnosti. Cilj je kroz kvalitetne projekte privući i pokrenuti što više ljudi u zajednici s kojima bismo uspješno promovirali kulturu življenja mladih, a dugoročno potaknuli pozitivnu promjenu svijesti u društvu koja bi s vremenom iznjedrila generacije širih i slobodnijih svjetonazora u neposrednoj okolini koja vrlo često ne mari ili nema dovoljno razumijevanja za potrebe mladih.

Osim što je kroz projekt „Organizacije koje brinu“ udruga mladih sudjelovala u izradi politike za djecu i mlade na području grada Svetog Ivana Zeline, iz ovog projekta ona izlazi kao osnažena organizacija civilnog društva spremna na samostalnu i punopravnu participaciju u lokalnoj zajednici i šire.

Centar mladih Belišće

Centar mladih Belišće je udruga mladih koja djeluje od 2002. godine u lokalnoj zajednici. Udrugu su osnovali mladi s ciljem da pomognu mladima grada Belišća i prigradskih naselja u edukaciji, razvoju i ostvarenju vlastitih potencijala, kvalitetnijem ispunjavanju slobodnog vremena, potičući i razvijajući kreativnost mladih kroz razne radionice, seminare, tribine i sportska natjecanja, njegujući timski rad i ljudske vrijednosti.

Voditelji Centra završili su brojne edukacije o pisanju projektnih prijedloga, komunikaciji, lokalnoj politici prema mladima i sl. Kroz povremene i svakodnevne aktivnosti udruge prošlo je puno djece i mladih, ali i njihovih roditelja koji su zajedno s voditeljima suorganizirali aktivnosti prema potrebama njihove djece. Od osnivanja do danas, postali smo prepoznatljiva organizacija s primjerima dobre prakse u radu s djecom i mladima, ali i suradnjom s jedinicom lokalne samouprave. Također, sudjelovali smo u osnivanju Mreže mladih Hrvatske.

Organizacije koje brinu

Kroz projekt „Organizacije koje brinu“ dobili smo na korištenje novi prostor za organizaciju i provedbu vanjskih aktivnosti koje pridonose podizanju kvalitete partnerstva s drugim organizacijama i izradili nove strateške dokumente za kvalitetno odrastanje i prava djece i mladih Belišća.

PROANIMA.Kreativka, Vukovar

Udruga je osnovana 2011. godine s ciljem poboljšanja sadržaja za djecu na području grada Vukovara kroz kreativno osmišljavanje slobodnog vremena djece. Sukladno tome, od osnutka Udruge do danas neprestano radimo na tome organizirajući razne aktivnosti za djecu. Iza nas su brojni mali projekti zabavnog sadržaja te uspješnih suradnji. Udruga broji desetak članova.

Partnerstvo na projektu „Organizacije koje brinu“ naše je prvo iskustvo s EU projektima. Na tom projektu naša je članica bila angažirana kao istraživačko-zagovarački asistent. Iskustvo koje smo dobili je neprocjenjivo te smatramo kako smo na kraju projekta u potpunosti kapacitirani da, osim zabavnih i kreativnih sadržaja, kroz nove suradnje i samostalno provodimo EU projekte. Kroz setove edukacija u organizaciji nositelja projekta te izuzetne predavače dobili smo širu perspektivu, savjete, te još jaču želju za podizanje svijesti naše lokalne zajednice i pružanja pomoći istoj u svim aspektima, s naglaskom na djecu kako ona ne bi postala marginalizirana skupina. Tome je svakako pridonijelo i iskustvo provedbe istraživanja o dobrom upravljanju vezano za politike prema djeci i mladima na području grada, gdje smo imali priliku upoznati stvarne potrebe i probleme naše lokalne zajednice – što će nam pomoći da unaprijedimo naš rad za dobro najmlađih sugrađana.

Grad Sv. Ivan Zelina

Grad Sveti Ivan Zelina smješten je na sjeveroistočnom dijelu Zagrebačke županije. Danas Grad Sveti Ivan Zelina u svom sastavu ima 62 naselja te broji 15.990 stanovnika (prema popisu stanovništva 2011. godine), od kojih 2.749 ili 17% živi u naselju Sveti Ivan Zelina, a ostali žive u okolnim naseljima. Prema zadnjem popisu stanovništva osoba u dobi od 0 do 19 ima 3477, a 974 osobe u dobi su od 20 do 29 godina.

Grad Sv. Ivan Zelina je partner na projektu „Organizacije koje brinu“. Uz Udrugu mladih Zeline ima za cilj kroz participativne procese donijeti, ali i provoditi politiku za djecu i mlade na razini grada.

Suradnici na projektu

Grad Belišće

Grad Belišće je jedinica lokalne samouprave u kojoj su projekti i programi usmjereni na postizanje kvalitete života djece i mladih u lokalnoj sredini, te ponosno nosi status Grada prijatelja djece od 2011. godine.

U skladu s tim Grad i DND grada Belišća prema ideji Centra mladih Belišće organizirali su 1. ljudski „Čovječe, ne ljuti se turnir“ namijenjen djeci i mladima. Za ovaj turnir primili smo povelju za Najakciju u 2013. godini od Središnjeg odbora Koordinacije gradova i općina – prijatelja djece. U gradu djeluje Savjet mladih Grada kao savjetodavno tijelo. Osnovan je 29. svibnja 2015. godine, a čini ga sedam predstavnika organizacija civilnog društva – članova mladih političkih stranaka. Grad Belišće prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine broji 10.825 stanovnika, od kojih je 1704 djece u dobi od 0 do 15 godina, te 2188 mladih osoba u dobi od 16 do 29 godina.

Također je imenovano i Vijeće za prevenciju sastavljeno od svih relevantnih dionika organizacija koje se brinu za dobrobit djece, mladih i građana grada. Novi saziv tijela imenovan je 2. rujna 2015. godine i okuplja 11 članova. Povezivanjem kroz projekt „Organizacije koje brinu“ u lokalnoj zajednici dobivamo važne elemente osnaživanja organizacije civilnog društva u izradi, praćenju, zagovaranju i provedbi politika usmjerenih na djecu i mlade čineći javnu administraciju na lokalnoj razini još otvorenijom za izradu transparentnih lokalnih politika te javnu kampanju osnaživanja građana na uključivanje i izradu lokalnih strategija.

Grad Vukovar

Grad Vukovar smješten je na ušću rijeke Vuke u Dunav ujedno je i sjedište županije Vukovarsko-srijemske. Ovaj grad bogate povijesti i kulture prema popisu stanovništva iz 2011. broji 27.683 stanovnika. Od spomenute brojke, broj djece od 0 do 19 godina na području Vukovara i prigradskih naselja iznosi 5110, a na istom području mladih od 19 do 29 godina ima 3245.

Vijeće za prevenciju Grada Vukovara osnovano je 2010. godine te djeluje pri gradskoj upravi kao koordinacijsko tijelo koje okuplja predstavnike različitih institucija, organizacija civilnog društva i građana koji suradnički rade na ciljevima razvoja prevencije kriminaliteta i poboljšanju kvalitete života na području Grada Vukovara te na većoj sigurnosti građana i građanki, materijalnih dobara i zajednice u cjelini. Vijeće kroz svoj rad jača suradnju javnog i civilnog sektora u prevenciji nasilja, ovisnosti i drugih problema/izazova zajednice koji se tiču mira i sigurnosti.

Grad nema status grada prijatelja djece, ali prema najnovijim podacima na tome se radi u sklopu aktivnosti DND Vukovar.

Udruga gradova

Udruga gradova je nacionalna i nestranačka zajednica gradova osnovana 2002. godine s ciljem poticanja suradnje jedinica lokalne samouprave i promicanja zajedničkih interesa gradova u Republici Hrvatskoj. Trenutno okuplja 121 grad. Aktivnosti Udruge gradova uključuju praćenje rada Hrvatskog sabora, Vlade RH i nadležnih ministarstava; proučavanje, analiziranje i istraživanje pitanja od važnosti za lokalnu samoupravu; ocjena učinaka zakona i propisa te izrada prijedloga novih zakona, odnosno izmjena i dopuna zakona; lobiranje za izmjene zakona od važnosti za lokalnu samoupravu; organiziranje skupova i susreta radi rasprava o zajedničkim problemima gradova te savjetovanje članova.

U okviru projekta „Organizacije koje brinu“ Udruga gradova ima ulogu promotora i savjetnika na području suradnje lokalne samouprave i civilnog društva. Zbog svoje mreže članova, posebnu ulogu ima u diseminaciji projektnih rezultata, s naglaskom na postupak ustrojavanja i rada Vijeća za prevenciju.

NAČELA ORGANIZACIJA KOJE BRINU

Dobra vladavina

“...Kombinirana socijalna politika nov je sustav socijalne politike u kojem vlada, lokalne vlasti, organizacije civilnog društva, trgovačka društva (profitni sektor), obitelj (neformalni sektor) te drugi dionici djeluju na mjestu prijašnjeg monopolističkog položaja države. U takvom sustavu vlast i javna uprava prepoznaju organizacije civilnog društva i druge dionike kao partnere te s njima surađuju u procesu pripreme i donošenja odluka te provedbe socijalnih programa.”

Bežovan, 2009.

“Governance” (upravljanje) se ukratko može definirati kao skup pravila, procesa i prakse koji određuje način na koji se provodi vlast (Mendeš, 2004.). Paradigma “dobrog upravljanja” koja pretpostavlja poboljšanje kvalitete upravljanja povećanom efikasnošću, smanjenjem troškova i podizanjem kvalitete isporuka javnih usluga (Dragičević, 2004.). Bijela knjiga Europske komisije o europskoj upravi i upravljanju (*White paper on European governance*, 2001.; MacMullen, 2002:) kompilira ta svima zajednička i općepoželjna načela u pojmu “dobrog upravljanja” (*good governance*). To je naziv za skupinu načela kojima se u svom djelovanju treba voditi moderan, djelotvoran i odgovoran upravni sustav. To su:

- **Odgovornost** (*accountability*) za postignut učinak djelovanja, koja se sastoji od sposobnosti upravljanja javnim sektorom, javnim poduzećima i javnim financijama;
- **Participacija** građana u političkome procesu podrazumijeva sudjelovanje svih onih kojih se određeni problem tiče (*stake-holders*), osiguranje susreta javnog i privatnog sektora (*interfacing*), decentralizaciju, jačanje lokalne i regionalne samouprave te suradnju s nevladinim sektorom;
- **Predvidivost** u postupanju, koja označava inzistiranje na poštivanju pravila, reformu zakonodavstva i regulative, te funkcionalno sudstvo;
- **Transparentnost** postupanja sadrži informacijsku otvorenost (pasivno i aktivno pravo na informaciju), trajnost pravila i jasnoću regulacije .

Tim četirima načelima mogu se pridružiti dodatni principi kao što su:

- **Učinkovitost** (efikasnost) – povoljan odnos uloženog i dobivenog;
- **Djelotvornost** (efektivnost) – postizanje cilja;
- **Otvorenost** prema građanima, te
- **Koherentnost** – ujednačenost djelovanja.

Sudjelovanje građana kao jedan od ključnih elemenata dobrog upravljanja

Po svojoj prirodi upravljanje je proces sudjelovanja širokog kruga dionika. Bolja kvaliteta odluka koje se donose jača povjerenje građana u institucije i legitimnost tijela javne vlasti. Građani nisu samo u ulozi korisnika i potrošača usluga, već i u ulozi sudionika u odlučivačkim procesima i sukreatora javnih politika. To uključuje:

- Informiranje građana
- Konzultiranje s građanima
- Participaciju građana.

Temeljna načela u tom procesu uključivanja građana su: predanost, pravo, jasnoća, vrijeme, objektivnost, resursi, koordinacija, odgovornost. Također, značajnu ulogu u tom procesu imaju informacijsko-komunikacijske tehnologije.

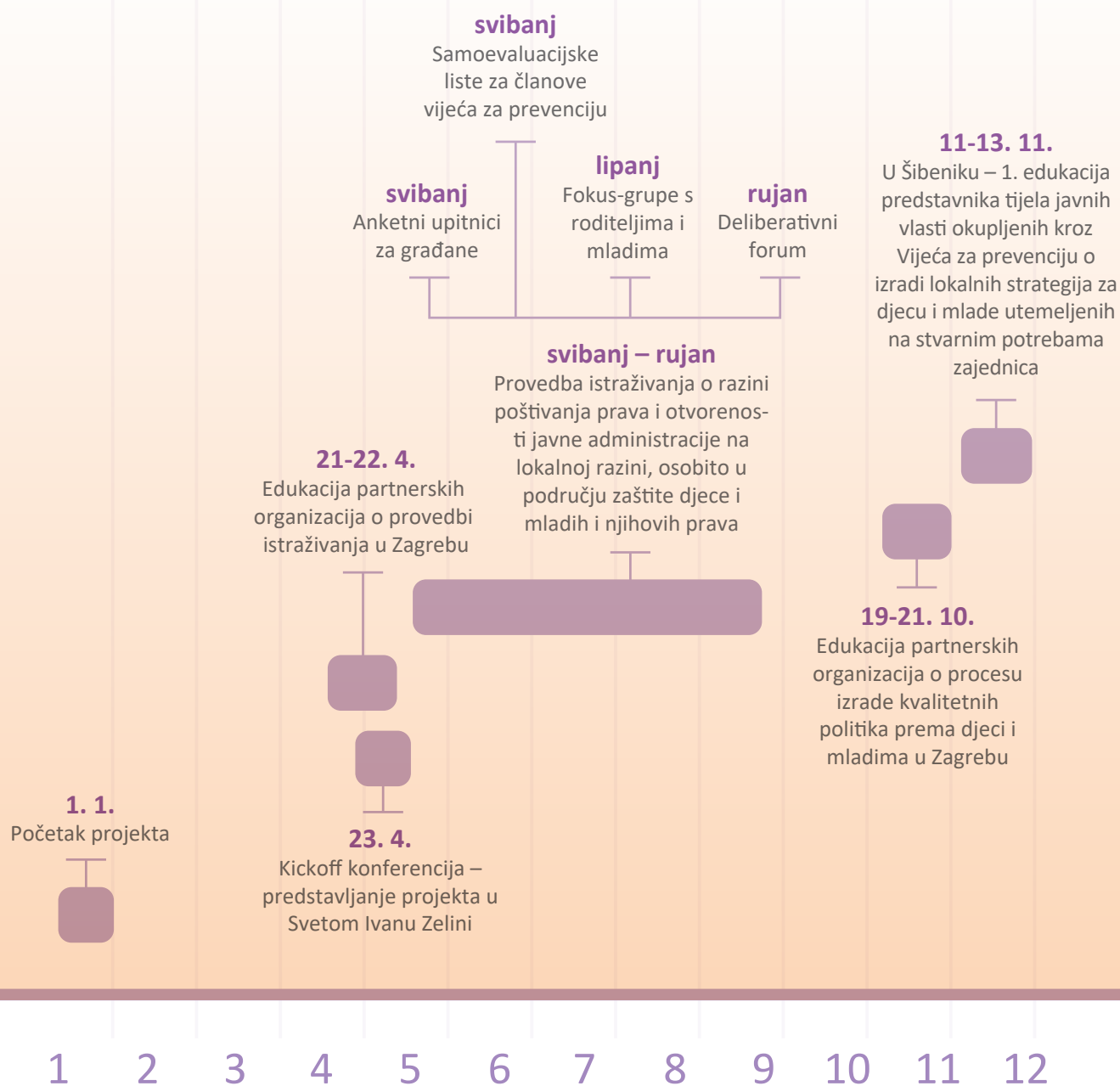
Transparentne organizacije civilnog društva kao primjer dobrog upravljanja

Organizacije civilnog društva osnivaju se na temelju građanskog prava na slobodu udruživanja. Ostvarenje prava građana da se slobodno društveno organiziraju olakšava se i izravnom ili neizravnom financijskom podrškom. Ta podrška može npr. uključivati potpuno ili djelomično oslobađanje od poreza, te financiranje iz javnih fondova. U zamjenu za financijsku podršku, organizacije civilnog društva jamče da će provoditi aktivnosti koje odgovaraju potrebama javnosti i/ili potrebama zajednice, a ne privatnim i profitnim interesima članova. Ovaj princip također znači spremnost organizacija da dobivena sredstva koriste racionalno, ne kompromitirajući svoj neprofitni status, odnosno da svoje dobivene povlastice ne koriste za neke druge svrhe. U onoj mjeri u kojoj organizacije civilnog društva imaju izravne ili neizravne koristi od podrške javnog sektora i drugih društvenih aktera (poslovnih organizacija i građana), **od njih se očekuje da pokažu visok stupanj odgovornosti prema svojem okruženju i zajednici u kojoj djeluju.** To uključuje članove/članice, donatore, javne vlasti i druge dionike ili tijela.

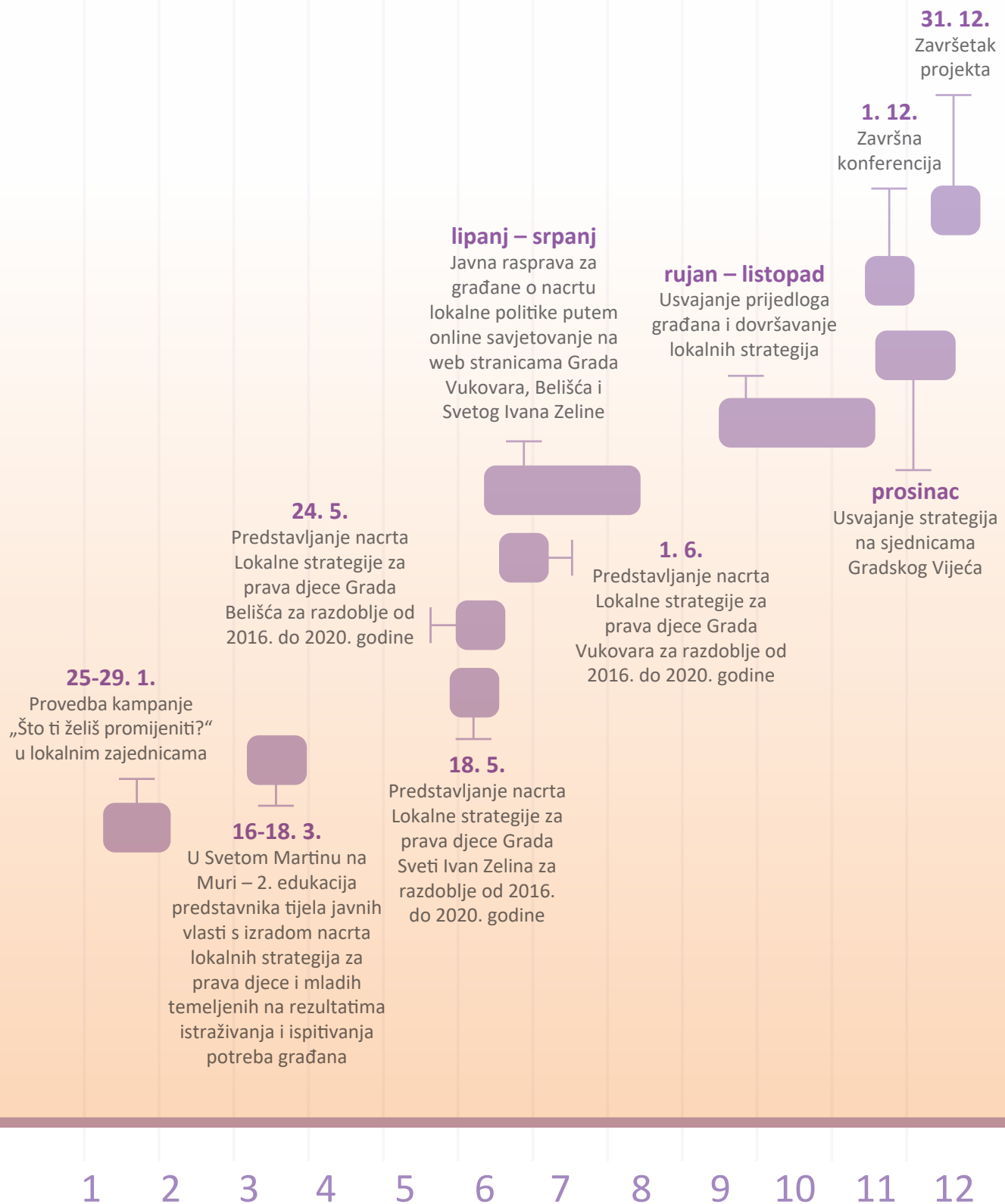
Odgovorna organizacija civilnog društva je transparentna, spremna pokazati svoje financijske izvještaje i druge dokumente o svom radu javnosti, osnivačima, korisnicima i dr.

Provedba projekta u vremenskim točkama

2015

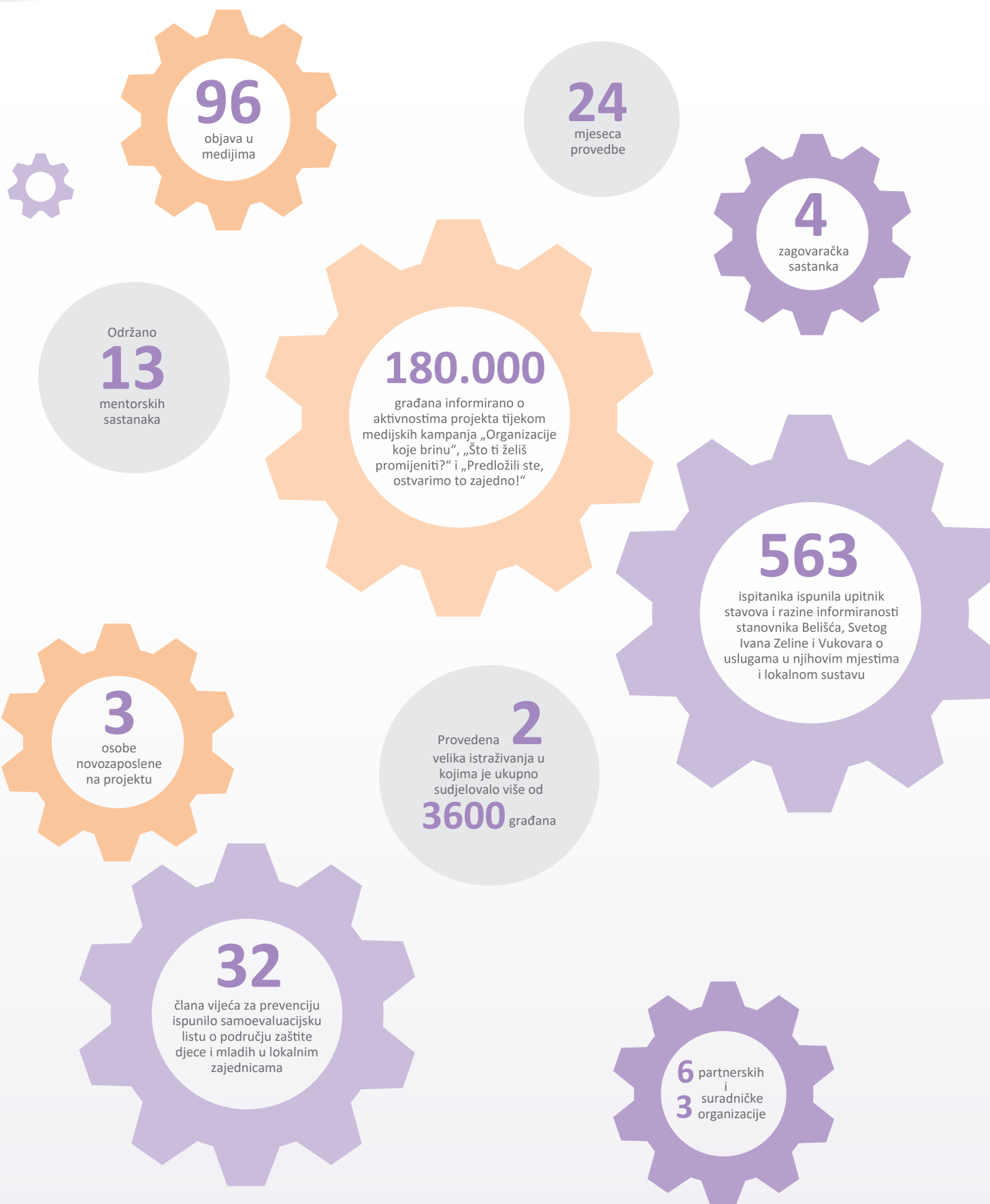

2016

Organizacije
koje brinu

Projekt u brojkama

Održane **2**
edukacije za predstavnike
javne vlasti na kojima je
29 članova vijeća
za prevenciju
educirano o procesu
izrade politika
za djecu

Izrađene **3**
lokalne strategije za
prava djece

U istraživanju
„Što ti želiš promijeniti?“
sudjelovalo
3100 građana,
od čega **2600**
čak
djece i mladih

240.000
eura

Ukupno **10**
zaposlenika iz
organizacija civilnog
društva i lokalne uprave
dio radnog vremena
posvećuje projektu

više od
90
partnerskih
sastanaka

Provedene **3**
medijske kampanje:
„Organizacije koje brinu“
„Što ti želiš promijeniti?“ i
„Predložili ste, ostvarimo
to zajedno!“

Provedeno **7**
fokusnih grupa u
kojima sudjeluje
17 roditelja i
20 mladih

4
medijska predstavnika
educirana o poštivanju
prava djece u
medijima

Održane **2**
edukacije za predstavnike
partnerskih organizacija o
procesu izrade i praćenja
provedbe politika za
zaštitu prava djece

Održana **3**
deliberativna foruma u
3 grada na kojima
sudjeluje ukupno
75 sudionika

ISTRAŽIVAČKI DIO PROJEKTA

Zašto smo provodili istraživanja?

Budući da smo željeli osmisliti lokalne planove za djecu i mlade, htjeli smo saznati što grad i lokalna zajednica čine za djecu i mlade te što o tome znaju i kako to vide građani. Polazili smo od pretpostavke da građani sami najbolje znaju kako je živjeti u njihovu gradu i bilo nam je važno da baš njihove želje i potrebe budu polazna točka za izradu planova koji će se njih ticati.

Također, željeli smo građane potaknuti da razmišljaju o tome što bi njihov grad još mogao ponuditi djeci i mladima i kako bi se oni mogli uključiti, pa da neke od tih ideja postanu realnost

Kako smo to učinili?

Proveli smo dva velika istraživanja u kojima je sudjelovalo više od 3600 građana, od čega čak 3000 djece i mladih.

Prvo istraživanje provedeno je u razdoblju od svibnja do rujna 2015. godine i sastojalo se od četiri stupa aktivnosti koje su za zajednički cilj imale utvrditi razinu dobrog upravljanja javne uprave u tri zajednice, a koje se odnose na politike prema djeci i mladima. Ciljevi su primarno usmjereni na dva načela dobrog upravljanja – transparentnost i participaciju, odnosno razinu uključenosti i **informiranja djece, mladih, roditelja te općenito građana u procesima donošenja odluka vezano za prava djece i mladih.**

Prvi korak istraživanja uključivao je **samoprocjenu ključnih dionika** o postojanju usluga u okviru politika za djecu i mlade koje bi trebale postojati s obzirom na relevantne nacionalne dokumente. Od jedinica lokalne samouprave ove politike zahtijevaju poduzimanje određenih aktivnosti koje će povećati kvalitetu života djece i mladih. Kako bi se utvrdila situacija u ciljanim zajednicama vezano za ispunjavanje zahtjeva izraženih u nacionalnim dokumentima, izrađena je samoevaluacijska lista usmjerena prema vijećima za prevenciju¹ Svetog Ivana Zeline, Belišća i Vukovara. Glavni cilj ovog koraka bio je uvid u stanje postojanja pojedinih usluga, kao i ustanoviti kako dionici koji su nadležni za pružanje tih usluga procjenjuju vlastitu djelatnost. U tri grada, ukupno **32 člana vijeća za prevenciju** sudjelovala su u ovom dijelu istraživanja.

Drugi korak istraživanja, kroz **anketne upitnike**, imao je cilj uključiti građane – točnije, utvrditi koliko su građani zainteresirani za teme vezane za djecu i mlade u njihovoj lokalnoj zajednici, kako doživljavaju dostupnost informacija o funkcioniranju lokalnih vlasti i institucija u odnosu na djecu i mlade te koliko se uključuju u procese donošenja politika vezano za djecu i mlade u lokalnoj zajednici. Upitnik je također i sredstvo kroz koje su se građani mogli informirati o uslugama i programima za djecu i mlade koje im njihova lokalna zajednica već pruža ili bi im mogla/trebala pružati. Ukupno je sudjelovalo **566 građana i građanki.**

Fokus-grupe s mladima i roditeljima bile su treći su stup istraživačkog nacrt. Zadatak fokus-grupa u metodološkom konceptu istraživanja bio je detaljnije ispitati razloge uključenosti ili neuključenosti ispitanika u živote lokalnih zajednica, odnosno usredotočiti se na motivaciju i

¹ Vijeće za prevenciju je neformalno tijelo jedinice lokalne samouprave, sastavljeno od različitih stručnjaka, predstavnika tijela javne uprave i civilnih inicijativa unutar jedinice lokalne samouprave. To tijelo ima za cilj koordinaciju svih društvenih subjekata za postizanje što većeg stupnja sigurnosti, zaštite ljudi i imovine te kvalitete življenja na području. Kroz projekt „Organizacije koje brinu“ ova su vijeća korištena kao koordinacijska buduća da na jednom mjestu okupljaju sve ključne dionike važne za zaštitu prava djece i mladih na lokalnoj razini.

razmišljanja mladih i roditelja o njihovim zajednicama. Međutim, cilj ove istraživačke tehnike nije bio samo prikupljanje informacija, već i osnaživanje sudionika za početak promišljanja o njihovim pravima i mogućnostima ostvarivanja tih prava u lokalnoj zajednici.

Posljednji dio istraživačkog paketa bili su **deliberativni forumi**. Ovaj inovativni koncept počiva na filozofiji akcijskog istraživanja (Whyte, 1991.) i zapravo je platforma koja okuplja različite dionike lokalne zajednice (predstavnike jedinica lokalne samouprave, institucija na lokalnoj razini i građana) koji imaju neku zajedničku temu, u ovom slučaju prava djece i mladih. Ovom metodom povećana je vidljivost istraživanja, ali se i detaljnije ušlo u problematiku lokalne zajednice. Naime, kao baza svakog problema uspoređivani su rezultati istraživanja samo evaluacijskih lista ispunjenih od vijeća za prevenciju te nalazi istraživanja putem fokusnih grupa i anketnih listića od strane građana. Osim toga, okupljanje više različitih dionika na jednom mjestu gdje se odvija facilitirana rasprava o problemima koji ih se tiču, otvorila je put kvalitetnijoj komunikaciji između predstavnika različitih zainteresiranih strana. Time se poboljšala koordinacija, a sve s ciljem stvaranja još poticajnijeg okruženja za djecu i mlade.

Drugo istraživanje provedeno je u siječnju 2016. godine pod nazivom „**Što ti želiš promijeniti?**“, a uključivalo je organizirano prikupljanje prijedloga građana za poboljšanje kvalitete života djece. Kako bi pružili mogućnost najmlađima da iskažu svoje želje i mišljenja, postavili smo kutije za prijedloge na ključna mjesta u gradu i zamolili ih da nam kažu: „**Što djeci u Belišću treba?**“ i „**Što treba učiniti da Belišće bude bolji grad za djecu?**“ Prikupljeno je više od 3100 prijedloga, od čega čak 2600 od djece i mladih. Prijedloge su razmotrili predstavnici gradske uprave i stručnjaci, nakon čega je uslijedio proces informiranja i dogovora s djecom, roditeljima i građanima o tome koji će prijedlozi biti uvršteni u lokalne strategije za poštivanje prava djece.

Budući da ovo nije isključivo znanstveno-istraživački projekt², bilo je važno u svaki od elemenata nacрта ugraditi aktivističku komponentu pa je tako svaki od četiri koraka istraživačkog nacрта imao informativnu crtu. Drugim riječima, pri provođenju istraživanja, iako se projektni tim držao ciljeva istraživanja, u kasnijim fazama svakog od koraka iskorištena je mogućnost da se sudionike informira o politikama za djecu i mlade na lokalnoj razini. Time je projekt dobio na dodatnoj vrijednosti jer je, koristeći na prvi pogled jednosmjernu aktivnost procjene potrebe zajednice, zapravo uspostavio dijalog između građana, civilnog društva i predstavnika jedinica lokalne samouprave, čime je i ovaj dio projekta pridonio cjelokupnom cilju projekta – povećavanju kapaciteta nevladinog sektora, građana i javne administracije za proces uspostave transparentnih politika prema djeci i mladima na lokalnoj razini.

² Čitatelje se upućuje da se za detaljniji uvid u rezultate istraživanja te sam istraživački izvještaj nastao u sklopu projekta „Organizacije koje brinu“ (Kovačić, Trbus, Tomiša, 2015.) obrate Udruzi roditelja „Korak po korak“, Ilica 73, Zagreb.

Što smo saznali?

Građani kažu da ih zanimaju teme djece i mladih,

ALI

- smatraju da o njima nemaju dovoljno informacija;
- smatraju da im te informacije nisu lako dostupne;
- ne znaju kome bi se u lokalnoj zajednici mogli obratiti, odnosno gdje bi mogli potražiti te informacije.

Odgovornost je Grada i lokalnih institucija da informacije učine dostupnima!

Odgovornost je građana da ih aktivno traže!

Zajednička je odgovornost da međusobno komuniciramo!

Jedan od načina komunikacije je i ispitivanje želja i potreba građana, kao i sudjelovanje u takvom ispitivanju.

„Ali to je i najvažniji posao, naučiti djecu od malih nogu da im ponašanje bude usmjereno na zajednicu, gdje će sudjelovati i raditi bolje kao kolektiv, da je to zapravo osnova za razvoj cijele zajednice u širem smislu. Naravno, da bi mladi ostali ipak je najvažniji gospodarski faktor. Trebala bi se napraviti pomaci u gospodarstvu u pozitivnom smislu, jer možemo ih mi odgajati da se ponašaju super i sve, ali ako oni ovdje nemaju, kad odrastu, nikakvu ekonomsku sigurnost ili ako ne mogu naći posao ili osnovati posao u Zelini, oni će čak i s tim boljim stavom otići nekamo drugamo. Tako da to zapravo nije nikakvo rješenje. Mislim da je prvenstveno rješenje u tome da se u Zelini naprave neki gospodarski pomaci, recimo poduzetnički inkubator ili takve stvari, jer je sve inače začaran krug. Upravo zbog loše gospodarske situacije ljudi i jesu neaktivni i usporeni i misle da se ništa ne događa i baš ni ne žele odlaziti nikamo jer nemaju novca. Ni to se neće promijeniti ako se ne promijeni mentalitet ljudi, mentalitet mladih koji će odrasti i zapravo neće vidjeti ničega vrijednog u zajednici u Zelini.“

Sudionik fokusne grupe u Zelini

„U svakom slučaju neka edukacija, počevši od toga da se napokon u neakvom mediju, da li je to internet ili nešto drugo, oglasi što to zapravo postoji – pet, šest udruga koje funkcioniraju onako kako treba. Prije svega trebao bi nam netko sastaviti neki popis mogućnosti koje se pružaju maloljetnicima za slobodne aktivnosti, sportske aktivnosti, umjetničko-kreativno glazbene aktivnosti, međutim mi i dalje to ne znamo. Ne znamo što postoji u Gradu.“

Sudionica fokusne grupe u Vukovaru

ŠTO ŽELE DJECA U BELIŠĆU?

Grad koji je dobar za roditelje

Mnogi su roditelji u Belišću opterećeni ekonomskim pitanjima i ostaje im jako malo vremena za bavljenje djecom. Zbog nedostatka vremena i financijskih sredstava slabo se uključuju u život lokalne zajednice, pa ne pružaju ni primjer djeci i mladima. Mnoga djeca navela su da bi Belišće bio bolji grad za djecu kad bi bilo više radnih mjesta i kad bi životni standard bio bolji. Roditeljima je potrebna podrška kako bi se mogli više posvetiti svojoj djeci i biti im dobar model aktivnoga građanina.

Grad u kojem se mogu igrati i rekreirati

Djeca žele više parkova, više sprava za igranje, uređena sportska igrališta i dvorane, dječja igrališta i sportske terene u prigradskim naseljima. Vesele se klizalištu zimi i bazenima ljeti, a voljeli bi i da se sagrade zatvoreni bazeni u kojima bi mogli uživati cijele godine. Žele uređene biciklističke staze i skate park.

Grad u kojem mogu kvalitetno provoditi slobodno vrijeme

Žele veću ponudu besplatnih slobodnih aktivnosti. Voljeli bi da se mogu baviti različitim sportovima i da ima više organiziranih sportskih natjecanja, ali i da im se nude slobodne aktivnosti izvan sporta – kreativne radionice i igraonice. Žele kino, kazališne predstave za djecu i različita događanja prilagođena djeci.

Škole u kojima se osjećaju ugodno

Žele uređene školske zgrade, dvorišta i sportske dvorane, ormariće u koje mogu odložiti stvari, kvalitetniju školsku kuhinju i kuhanu hranu u OŠ Veliškovci. Žele veći izbor izvannastavnih aktivnosti, poput dramskih ili plesnih grupa.

ŠTO ŽELE DJECA U ZELINI?

Grad u kojem se mogu sigurno kretati

Žele uređene nogostupe, označene pješačke prijelaze i semafore na opasnim mjestima. Mnoga djeca navela su da ih je strah prelaziti cestu u centru grada jer je promet gust, a vozači ne paze na njih.

Grad u kojem se mogu igrati i rekreirati

Djeca žele više parkova, više sprava za igranje, uređena sportska igrališta i dvorane, dječja igrališta u blizini škola i u prigradskim naseljima, a najviše žele uređene gradske bazene.

Grad u kojem mogu kvalitetno provoditi slobodno vrijeme

Žele veću ponudu organiziranih slobodnih aktivnosti. Voljeli bi da se mogu baviti različitim sportovima i da ima više organiziranih sportskih natjecanja, ali i da im se nude slobodne aktivnosti izvan sporta – kreativne radionice i igraonice. Žele uređeno kino, češće projekcije filmova za djecu i češće dječje kazališne predstave. Česta želja bila je i glazbena škola u Zelini kako ne bi morali putovati u Zagreb ili Varaždin ako žele naučiti svirati.

I roditelji govore da im nedostaje slobodnih aktivnosti u koje bi mogli uključiti djecu – osobito djecu predškolske i mlađe osnovnoškolske dobi.

Škole u kojima se osjećaju ugodno

Žele uređene školske zgrade (nove klupe i stolce, toplu vodu i sapun u WC-ima), ormariće u koje mogu odložiti stvari, kvalitetniju školsku kuhinju. Htjeli bi da se ukloni promet i napraviti školsko dvorište ispred OŠ D. Domjanića, a da u OŠ K. Š. Đalski bude organiziran „dnevni boravak“. Jedna od najčešćih želja bila je: „Da ne moramo dijeliti dvoranu.“

ŠTO ŽELE DJECA I RODITELJI U VUKOVARU?

Grad u kojem postoji „samo“ škola i „samo“ vrtić

„Ne želim da moje dijete ide u hrvatsku školu i hrvatski vrtić, nego da ide u školu i vrtić – točka. Isto kao što idu djeca mojih kumova iz Zagreba i djeca mojih kumova iz Vodica. Samo škola i samo vrtić bez predznaka. To je besmisleno, postoji škola i postoji vrtić. Hoću da u Vukovaru mojem djetetu bude isto kao djeci u drugim školama u Hrvatskoj.“

Roditelji navode razdvajanje škola i vrtića po nacionalnoj osnovi kao glavni problem za djecu u Vukovaru. I među dječjim prijedlozima bilo je brojnih „spojiti škole“ i „zajedničke škole“. Predlažu organizacije različitih događanja i manifestacija u kojima će djeca sudjelovati zajedno, bez podjela po nacionalnosti.

Grad u kojem je važno što djeca žele i misle

Djeca žele da ih se više uključi u donošenje odluka koje se njih tiču – npr. kroz Dječje gradsko vijeće i/ili predstavnika djece u Gradu. Žele da ih se čuje, da ih se poštuje i da se njihove potrebe shvaćaju ozbiljno. U jednoj vukovarskoj osnovnoj školi djeca se već dulje žale da užinu jedu žličicama namijenjenima za miješanje kave koje su premalene da bi mogli normalno jesti. Nisu dobili veće žlice, nitko im nije objasnio zašto. Šaljemo im poruku da nisu dovoljno važni niti da imaju adekvatne uvjete za jelo.

Grad u kojem se mogu igrati i rekreirati

Djeca žele uređena dječja i sportska igrališta, igraonice i rođendaonice, biciklističke staze, a najviše žele uređene gradske bazene.

Grad u kojem mogu kvalitetno provoditi slobodno vrijeme

Žele veći izbor organiziranih slobodnih aktivnosti, veću ponudu kulturnih i sportskih sadržaja prilagođenih djeci, više radionica i sadržaja u zimskom periodu te kazališne i lutkarske predstave cijele godine.

Škole u kojima se osjećaju ugodno

Žele uređene školske zgrade, ormariće u koje mogu odložiti stvari, kvalitetniju školsku kuhinju i kantine u srednjim školama.

U različitim fazama istraživanja sudjelovalo je gotovo 1500 stanovnika Vukovara, više od 1000 stanovnika Sv. Ivana Zeline i više od 1000 stanovnika Belišća, većinom djece i mladih. Ovim putem im još jednom zahvaljujemo što su odvojili vrijeme, podijelili svoja mišljenja i aktivno se uključili.

„Osluškivanje stvarnih želja i potreba građana nužan je i logičan nastavak dosadašnjih aktivnosti u okviru projekta. One su obuhvatile i istraživanje o mogućnostima koje zajednica Zeline pruža u zaštiti i poštivanju prava djece. Mladi, roditelji i građani u tom istraživanju su poručili da žele sudjelovati u izradi politike koja se odnosi na život najmlađih sugrađana. Ovo je njihova prilika da sudjeluju! Sad želimo prikupiti što više prijedloga, želja, sugestija i komentara koji će nam pokazati što građanima u Zelini zaista treba i što prepoznaju kao primarnu potrebu za što sigurnije, kvalitetnije i ljepše odrastanje svoje djece. Zahvaljujući uspješnoj dosadašnjoj suradnji s našim lokalnim partnerima, vjerujemo i da ćemo velik dio tih prijedloga uspjeti uvrstiti u lokalnu strategiju i u konačnici ih i provesti.“

Ema Džakić, koordinatorica projekta za grad Sv. Ivan Zelina iz Udruge mladih Zeline.

„Moramo priznati da su nas naši najmlađi sudionici u istraživanju iznenadili svojim zrelim razmišljanjima, skromnim prijedlozima i iskrenim željama. Prikupljanjem i razmatranjem dječjih prijedloga te uvrštavanjem u lokalne strategije za razvoj djece i mladih ostvarit ćemo jednu od naših najvažnijih aktivnosti u projektu 'Organizacije koje brinu', a to je davanje glasa djeci i mladima, osluškivanje njihovih razmišljanja i djelovanje u skladu s njihovim stvarnim željama i potrebama. Jer, iako se čini da je lokalnu strategiju razvoja djece i mladih nemoguće raditi bez uvida u njihove misli i osjećaje, tek se ovim projektom po prvi put u Hrvatskoj našim najmlađim građanima daje moć. Moć je to kojom mogu utjecati na svoje lokalne sredine i ostaviti svoj trajni trag, zalažući se za poboljšanje i unapređenje materijalnih i nematerijalnih uvjeta za sretnije i ljepše odrastanje.“

Marina Trbus, voditeljica projekta „Organizacije koje brinu“ iz Udruge roditelja „Korak po korak“.

ZAGOVARAČKI DIO PROJEKTA

Kako bismo osigurali izradu lokalnih politika za djecu i mlade, važno nam je bilo uključiti u proces izrade sve ključne dionike u lokalnoj zajednici. Od posebne važnosti bili su predstavnici lokalnih vlasti koji imaju nadležnost za usvajanje i provođenje politika.

Na taj način pridonijeli smo ostvarenju ciljeva Nacionalne strategije za prava djece u Republici Hrvatskoj 2014.-2020. godine, Nacionalnog programa za mlade 2014.-2017., Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva i Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u području **razvoja lokalno temeljenih inicijativa**.

Kako bismo osnažili organizacije civilnog društva te javnu administraciju u procesu uspostave transparentnih politika prema djeci i mladima, održali smo nekoliko zagovaračkih sastanaka, velik broj partnerskih sastanaka, *kick off* konferenciju, nekoliko edukacija organizacija civilnog društva, neformalne medijske grupe i edukaciju predstavnika lokalne uprave o procesu izrade transparentnih politika prema djeci i mladima, dobrom upravljanju i participaciji građana.

Na početnoj, **Kick off konferenciji** koja je održana u travnju 2015. u Svetom Ivanu Zelini, predstavljen je projekt, okupljeni svi ključni dionici i najavljene istraživačke aktivnosti projekta. Građane je na uključivanje u projektne aktivnosti pozvao i Hrvoje Koščec, gradonačelnik Grada Svetog Ivana Zeline.

Sredinom srpnja 2015. godine održana su dva **zagovaračka sastanaka u Vukovaru i Belišću** na kojima je dogovorena suradnja na izradi strategije za djecu te sudjelovanje Grada Vukovara i Grada Belišća u provedi projektnih aktivnosti, kao što je osnaživanje javnih službenika o načelima dobrog i transparentnog upravljanja. Na sastancima su sudjelovali zamjenica gradonačelnika Marija Budimir, pročelnik za društvene djelatnosti Siniša Mitrović, Domagoj Varžić, zamjenik gradonačelnika Grada Belišća, predstavnici Udruge roditelja „Korak po korak“ i projektnih partnera, udruga PRONI, PROANIMA.Kreativka i predstavnici Centra mladih Belišće.

Edukacija partnerskih organizacija o zagovaranju i načelima dobrog upravljanja održana je u listopada 2015. godine. Dr. sc. Arijana Mataga Tintor, predstavnica Odjela za društvene djelatnosti grada Velike Gorice, predstavila je primjere dobre prakse brige o djeci na lokalnoj razini. Predstavnici GONG-a, Martina Horvat i Duje Prkut, obuhvatili su teme određenja javnih politika, dobrog upravljanja, te kako na taj način pridonijeti smanjenju korupcije i sukoba interesa.

Goran Jelenić, voditelj odjela za rad s mladima iz Udruge PRONI, predstavio je projekt Europske komisije „Tko te pita – EU PITA“ i tehniku strukturiranog dijaloga između mladih i donositelja odluka na nacionalnoj, regionalnoj i/ili lokalnoj razini.

Više od 30 predstavnika tijela javnih vlasti okupljenih kroz Vijeća za prevenciju u gradovima Belišću, Svetom Ivanu Zelini i Vukovaru sudjelovalo je na **dvije edukacije na temu participativnog procesa razvoja lokalnih politika za djecu**. Prva trodnevna edukacija održana je u studenome 2015. u Šibeniku, a druga u Svetom Martinu na Muri u ožujku 2016. godine. Cilj edukacije bio je okupiti predstavnike lokalne samouprave, članove vijeća za prevenciju, članove lokalnih organizacija civilnog društva i predstavnike lokalnih medija kako bi zajedno sudjelovali u izradi lokalnih strategija za djecu i mlade, utemeljenih na stvarnim potrebama zajednica. Edukacija je obuhvatila brojna predavanja stručnjaka na temu prevencije u zajednici te suradnje organizacija civilnog društva i jedinica lokalne samouprave, a pridružila nam se i predstavnica Vijeća Europe, Dušica Davidović, koja je predstavila Nacrt novog dokumenta Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe u Strasbourgu: Zaštita prava djece u vremenima krize.

Održani su **okrugli stolovi** tijekom svibnja i lipnja 2016 na kojima su **predstavljani Nacrti strategija** u sva tri grada: u Zelini je nacrt predstavio gradonačelnik Hrvoje Košćec, u Belišću dogradonačelnik Domagoj Varžić, u Vukovaru pročelnica za društvene djelatnosti Ana Živanović. U raspravi su, uz djecu i mlade, sudjelovali i udomitelji, skrbnici, učitelji, odgajatelji, roditelji, organizacije civilnog društva te predstavnici stručne javnosti.

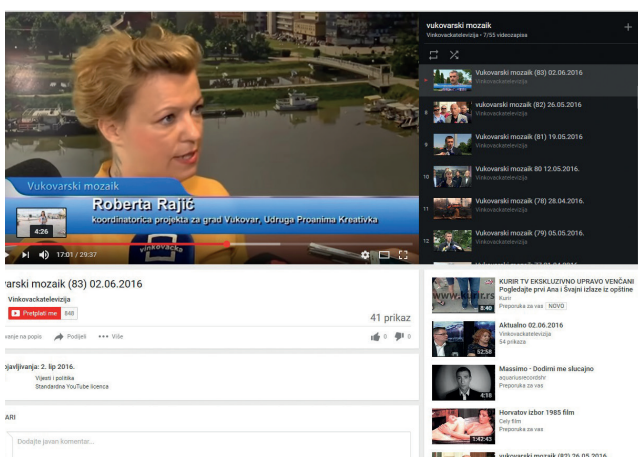
Provedene su **3 javne rasprave za građane o nacrtu lokalne politike** tijekom lipnja i srpnja 2016. godine. Građani su bili u mogućnosti dati svoje komentare na nacрте strategija u svom gradu putem **online savjetovanja na web stranicama grada** te tako dati svoj doprinos u stvaranju kvalitetne politike ali i ostvarenju zajedničkog cilja – **vizije gradova koji će biti po mjeri djeteta – odgovarati na potrebe svakog djeteta i omogućiti im odrastanje i razvoj u sigurnom i poticajnom okruženju**.

IZ MEDIJSKIH KAMPANJA

Kroz cijeli projekt, mediji su sa velikom pažnjom izveštavali o aktivnostima projekta. Početna procjena je bila da ćemo obuhvatiti oko 13.000,00 građana. Za usporedbu, do 16. mjeseca projekta, tijekom 3 provedene medijske kampanje, obuhvatili smo prema procjeni PR agencije **oko 180.000 građana** i to kroz 15 članaka u elektroničkim medijima, 3 članka u tiskanim novinama, 2 intervjuja na lokalnim radio postajama, 1 na nacionalnoj razini te 3 intervjuja na lokalnim i regionalnim televizijskim postajama. Do kraja projekta očekuje se doseg preko 200.000 građana.

Što ti želiš promijeniti?

**Predložili ste,
ostvarimo to zajedno!**

IZ EVALUACIJE...

Dijanu Galošević iz Centra mladih Belišće zamolili smo da nam opiše svoja **ISKUSTVA U PROVEDBI AKTIVNOSTI:**

„Tijekom provedbe istraživanja ‘Što ti želiš promijeniti?’ izravno sam bila u kontaktu s djecom i mladima te čula njihova razmišljanja i svjedočila ispunjavanju ankete. To iskustvo će mi biti izrazito korisno za pristupanje djeci i mladima u budućnosti kad se radi o izradi politika. Za svaku pohvalu bile su edukacije i podrška Arijane Mataga Tintor o tome kako pristupati predstavnicima tijela javne vlasti i Marka Kovačića o provedbi fokus-grupa i deliberativnog foruma.

Radili smo u ugodnom okruženju, a odličan tim voditelja i partnera te pomno izabrani edukatori učinili su da sve edukacije osmišljene kroz projekt budu posebno ugodno iskustvo.

Najviše se ponosim što sam upornim lobiranjem vodećim ljudima Grada Belišća uspjela objasniti važnost sudjelovanja u ovakvom projektu. Naravno, ponosna sam i na njihovo kontinuirano aktivno sudjelovanje u svim aktivnostima projekta te izrađenim prijedlogom strategija o pravima djece i mladih.“

Sanju Vuković-Čović iz udruge PRONI pitali smo o iskustvu **SURADNJE NA PROJEKTU:**

„Prekrasan tim, komunikacija, kreativnost, i posvećenost detaljima. Dodatno, zahvaljujem Udruzi roditelja ‘Korak po korak’ na izvrsnom iskustvu i partnerstvu. Čast mi je bila dijeliti proces, od razvoja ideje i projekta do posljednje evaluacije i izvješća. Iako vjerujem da će se naša suradnja nastaviti, nadam se da će biti prilike i za neko buduće ponovno partnerstvo. S punom odgovornošću tvrdim da je Udruga roditelja KPK ‘poželjan partner’.“

Pitali smo je koje **REZULTATE PROJEKTA** smatra **NAJZNAČAJNIJIMA:**

„Istražene potrebe u lokalnim zajednicama, osobito kod djece. Oformljeni lokalni timovi koji imaju znanje i motivaciju kreirati prijedlog politike. Osviješten proces participativnog kreiranja politika, te usvojena znanja, informacije i način funkcioniranja dionika iz različitih sektora. Izrazito dobro provedena medijska kampanja.

Dodajem da je ovaj projekt ‘otvorio Pandorinu kutiju’ jer je na vrlo dokumentiran način osvijestio različite situacije i relevantne elemente koje doprinose ili otežavaju participativni proces donošenja javnih politika. U tom kontekstu: vidim, nadam se i očekujem nastavak rada na ovoj temi.“

Branku Hođa, pročelnicu za društvene djelatnosti, pitali smo O REZULTATIMA PROJEKTA U GRADU SVETI IVAN ZELINA:

„Suradnja s udrugama u lokalnoj zajednici na području zaštite prava djece dodatno se poboljšala tijekom provedbe projekta te namjeravamo i u budućnosti uključivati građane u izradu politika. Lokalna strategija za djecu u Gradu Sveti Ivan Zelina je u procesu izglasavanja te će biti usvojena do kraja projekta. Neke od mjera iz strategije već su realizirane. Primjerice, osiguran je dnevni boravak za učenike OŠ Ksavera Šandora Đalskog Donja Zelina. Za uspješnu provedbu strategije bit će nam potrebna dobra suradnja svih mjerodavnih čimbenika, a želja nam je ostvariti prava djece i u većem opsegu od zacrtanog.“

Pitali smo suradnike na projektu o NAJZNAČAJNIJIM ISKUSTVIMA:

„Prenošenje ključnih poruka vezanih uz koncept održivih i učinkovitih koalicija u lokalnim zajednicama“

„Upoznavanje s radom kolega iz Hrvatske“

„Odlična atmosfera, predanost projektnog tima ishodu i Marinina megalomanija u vidu rada i više stvari nego što je potrebno“

„Količina entuzijazma s kojom se ušlo u projekt i razumijevanja za potrebe najmlađih članova našeg društva“

„Interakcija polaznika skupa“

„Dobro postavljen koncept, odlična organizacija, dobra komunikacija s nositeljima projekta, uvažavanje svih sudionika, odgovaranje na iskazane potrebe, visoka stručna i profesionalna razina“

„Umrežavanje, dobra komunikacija i jasna očekivanja te izrada konkretnih produkata“

„Odlična organizacija“

„Razmjena iskustava na edukaciji u Šibeniku“

TKO SE BOJI PARTICIPACIJE JOŠ?

Marina Trbus,
voditeljica projekta „Organizacije koje brinu“

Participacija. To nije lak posao. Za dobro upravljanje, informiranost građana, uključivanje građana, ukratko – za participaciju treba vremena. Treba znanja i volje. Treba odlučnosti. Trebaju vam dobri i kvalitetni partneri i suradnici – ljudi koji se ne boje izazova i koji žele naučiti nešto novo. Treba vam Sanja Vuković Čović i Goran Jelenić iz udruge PRONI, Martina Horvat i pola GONG-a, Marko Kovačić, Arijana Mataga Tintor, Sanja Brajković, Tia Tomiša, Karlo Kralj i cijela ekipa iz Koraka. I niz divnih ljudi iz Vijeća za prevenciju grada Svetog Ivana Zeline, Belišća i Vukovara te Marko Ercegović iz Udruge gradova. Trebaju vam Mario i Maja iz Media Vala. I Branko iz Bernardić studija. Trebaju vam i dobronamjerni suradnici iz lokalnih uprava Belišća, Vukovara i Svetog Ivana Zeline. Trebaju vam Ema Džakić i Tomislav Ivančan, Dijana Galošević i Goran Mihaljević, Roberta Rajić i Marija Mandarić.

„Organizacije koje brinu“ je projekt kojem je cilj bio da na jasno postavljenim temeljima – indikatorima, postavimo nove, mlade politike koje će život najmlađih sugrađana u Svetom Ivanu Zelini, Belišću i Vukovaru još više unaprijediti. Sljedeće, cilj nam je bio da lokalne organizacije civilnog društva postanu stupovi dijaloga između građana i uprave te javne administracije. Treće, te iste udruge trebale su postati osigurači da će se i u budućnosti odluke na razini njihovih zajednica donositi transparentno i uključivo.

Jesmo li uspjeli? U nekoliko navrata imala sam prilike gledati predstavnicu PROANIMA. Kreativka kako sa staloženošću i smirenošću objašnjava kako proces savjetovanja treba provesti ili koji su rezultati istraživanja. Centar mladih Belišće u stanju je provesti koliko god fokusnih grupa treba i na sastanak dovesti bilo kojeg aktera koji je potreban da se realizira dogovorena akcija. Predstavnica Udruge mladih Zeline će se, usprkos punoj dvorani, hrabro suprotstaviti argumentima i samoj upravi grada. Moj doživljaj je da su daleko dogurali od samog početka projekta kad su se neki po prvi put susreli s pojmovima *dobro upravljanje, fokusna grupa, deliberativni forumi, proces savjetovanja...*

Kad je projekt počeo, kroz istraživanje vezano za razinu dobrog upravljanja na području Svetog Ivana Zeline, Belišća i Vukovara utvrdili smo da građani pokazuju visok interes za teme koje se odnose na mlade i djecu u lokalnoj zajednici, ali smatraju da o tim temama nemaju dovoljno informacija, a i kad bi htjeli saznati više o njima, mali bi broj sudionika znao kome se obratiti. Većina građana nikada nije sudjelovala u istraživanjima vezano za potrebe mladih i djece. S druge strane, isti građani su iskazali veliki interes za uključivanje, doprinos, participaciju. Ovo je bila važna poruka nama, i kroz kampanju „Što ti želiš promijeniti?“ uključili smo 3000 građana, od čega su većina bili djeca i mladi. To je pak bila podrška građanima da realiziraju svoje pravo da participiraju u donošenju odluka koje ih se izravno tiču. Naime, temeljem utvrđenih potreba djece, mladih, roditelja i građana kroz ovo istraživanje gradili smo lokalne politike.

Organizacije koje brinu

Otišli smo i korak dalje, i na svim javnim događanjima i predstavljajima tih politika, osnaživali smo predstavnike tijela javnih vlasti da se obraćaju izravno djeci, mladima i roditeljima. Na prvom javnom događanju u Svetom Ivanu Zelini, bilo je možda tridesetak sudionika, uključujući predavače. Na jednoj od završnih aktivnosti projekta – okruglom stolu, dvorana je bila prepuna, s više od osamdeset ljudi. Na tom istom okruglom stolu, imali smo prilike promatrati dijalog između predstavnika tijela javne vlasti – gradonačelnika sa zainteresiranim građanima, djecom, roditeljima.... Neću reći da je bilo kao na koncertu Boba Dylana, ali definitivno nas je emocionalno nahranilo.

Sad u potpunosti razumijem važnost participacije. Ljudima se vraća povjerenje u politiku. Osjećaju da su važni i korisni. Lakše se i brže angažiraju. Stalo im je. Postaju **zajednica koja brine**.

Ako ipak treba ostati službeni dio preporuka, citirala bih one iz izvještaja o istraživanju koji smo proveli u okviru OKB projekta vezano za dobro upravljanje:

1. Jedinice lokalne samouprave trebaju **sustavno pratiti potrebe i potencijale građana** te sukladno tome donositi javne politike koje će biti adekvatne problemima i izazovima s kojima se lokalna jedinica susreće.
2. Kako bi odluke koje jedinice lokalne samouprave donose bile primjenjive te usmjerene na rješavanje problema, nužno je uvesti **mehanizam konzultacija** između predstavnika jedinica lokalne samouprave i interesnih skupina na mjesečnoj bazi. Samo kroz dijalog s različitim skupinama moguće je obuhvatiti puninu i kompleksnost socijalne politike i donijeti odluke koje će biti od koristi lokalnoj zajednici.
3. Povećanje informiranosti o političkim procesima imperativ je jedinica lokalne samouprave. Potrebno je **razviti sustav informiranja građana** o svim fazama procesa donošenja odluka, od samog formuliranja društveno-političkog problema, preko odabira mehanizma njegovog rješavanja, pa sve do implementacije, a naposljetku i evaluacije provedene politike.
4. **Službenici i dužnosnici** jedinica lokalne samouprave moraju se **kontinuirano obrazovati** u sferi javne uprave, javnih politika i slijediti preporuke za povećanje participativnosti u svom radu.
5. Potrebno je bolje iskoristiti postojeće kapacitete koje jedinice lokalne samouprave imaju na raspolaganju. Pritom se u prvom redu misli na **odgojno-obrazovne ustanove** koje imaju za zadaću poticati kulturu participacije učenike i učenica, ali i informirati roditelje o korisnosti iste.

6. **Vijeća roditelja i vijeća učenika** moraju prestati biti formalnost i moraju aktivno sudjelovati u upravljanju školama. Potrebno je uložiti resurse u njihovo kapacitiranje kako bi mogli kompetentno utjecati na donošenje odluka vezanih za razvoj učenika i učenica.

7. Vijeća učenika, vijeća roditelja, školski odbori, vijeća za prevenciju, savjeti mladih i druga savjetodavna ili upravljačka tijela moraju **objavljivati zapisnike** svojih sjednica na mrežnim stranicama matične institucije. Samo osiguravanjem aktivnog prava na pristup informacijama povećava se razina transparentnosti, a posljedično i stimulira građane na sudjelovanje.

8. Nužno je pratiti **promjene** koje se događaju na **nacionalnoj razini** te slijediti naputke i preporuke u normativnim i strateškim aktima **s ciljem razvoja lokalne razine**.

I na kraju od srca želim zahvaliti svakome tko je i na najmanji način pridonio provedbi projekta „Organizacije koje brinu“. Nije uvijek bilo lako, ali – tko se boji participacije još?

Brinite s nama
i pratite nas putem:

Organizacije-koje-brinu

@organizacijeko1

**Organizacije
koje brinu**

Brinite s nama i pratite nas putem web-a i Facebook-a:

www.udrugaroditeljajpk.hr | www.zelina.hr | www.proni.hr | www.belisce.eu/cm | www.umzeline.hr
hr-hr.facebook.com/proanima.kreativka | www.udruga-gradova.hr | www.belisce.net | www.vukovar.hr

Europska unija

Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.
Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Udruge roditelja „Korak po korak”
i projektnih partnera i ne odražava nužno gledišta Europske unije.

Udruga roditelja KORAK PO KORAK, 10 000 Zagreb, Croatia, Ilica 73, tel: +385 1 4855 578 fax: +385 1 4847 598
e-mail: info@udrugaroditeljajpk.hr
www.udrugaroditeljajpk.hr